

[nyheter om eu]

Norska fack kräver kollektivavtal

Flera fall av grov social dumpning har avslöjats i Norge. Nu tar norska facket upp kampen med EU om vilka krav som kan ställas när offentliga tjänster ska utsättas för konkurrens.

Norska LO har sedan länge krävt att det ska finnas kollektivavtal på företag som deltar i offentlig upphandling. I vissa kommuner, som till exempel vänsterstyrda Trondheim, har man framgångsrikt drivit detta krav. Och där har flera verksamheter kommunaliserats igen.

Däremot sade den borgerliga majoriteten i Oslo byråd nyligen nej med hänvisning till att kravet skulle strida mot EU:s regelverk, som Norge genom EES-avtalet är bundet till.

Men Fagforbundet, Norges största fackförbund med huvudsakligen offentligt anställda, tänker inte vika sig för EU.

– Vi fortsätter att driva det här kravet. det handlar om politisk vilja. Jag begriper inte hur politiker kan tro att människor med osäkra anställningskontrakt, låg lön och dåliga arbetsvillkor ska kunna utveckla kvaliteten i de offentliga tjänsterna, säger Stein Gulbrandsen på Fagforbundet. Dessutom påpekar Fagforbundet och LO att Norge är bundet av ILO:s konvention 94 om sociala villkor vid offentlig upphandling.

– Med konventionen i ryggen kan man hänvisa till vilka avtal som är normala för området och kräva att de efterlevs,

säger Stein Gulbrandsen. Men även här ställer EU:s regelverk till det. Den norska rödgröna regeringen står bakom ILO 94, men har fått bakläxa av EES-avtalets övervakningsmyndighet ESA. ESA hävdar att innehållet i ILO-konventionen står i strid med EU:s konkurrensregler och hotar med att ställa Norge till svars inför den så kallade Eftadomstolen. [ESA och Eftadomstolen kan beskrivas som EU-kommissionens och EU-domstolens förlängda arm i EES-länderna Norge, Island och Liechtenstein.]

Gösta Torstensson

Angrepp på facket planeras i EU

EU-kommissionen slipar på ett förslag som kommer att tvinga medlemsländerna, framför allt euroländerna, att decentralisera alla kollektivavtalsförhandlingar. Lönerna ska alltså enbart fastställas lokalt. EU ska kunna beordra medlemsregeringarna att korrigera "för höga" löneavtal. Tanken är att den europeiska konkurrenskraften ska stärkas genom lägre löner, konstaterar LO, TCO och Saco, som kräver att finansminister Anders Borg nu tar tydligt avstånd.

"Antas förslaget gå den svenska modellen med fria och ansvarstagande arbetsmarknadsparter och samförstånd mellan fack och arbetsgivare förlorad", framhåller de i ett gemensamt upprop. Bra att ledarna för de fackliga centralorganisationerna tar ställning mot ökad centralstyrning av den

ekonomiska politiken i EU. Men EU-kommissionens antifackliga förslag är ingen tillfällighet.

Med en valutaunion kan ekonomiska spänningar inte längre tas ut genom valutapolitiken, konstaterade vi EMU-motståndet redan inför folkomröstningen 2003.

När växelkursen inte längre kan vara flexibel kommer det att uppstå en stark press på ökad flexibilitet i lönebildningen och på arbetsmarknaden. Borgerliga anhängare av EMU såg detta som ett argument för svenskt medlemskap i valutaunionen.

SAF:s vice ordförande Sune Erling förklarade i en intervju 1996 att en avreglering av arbetslivet är ett slags dolt konvergenskrav: "Vi kan inte ha stelare regler än andra." Direktör Göran Trogen vid arbetsgivarförbundet Almega gav uttryck för samma förväntningar: "Helt klart ställer EMU krav på en annan flexibilitet. Vi kan inte längre devalvera oss ut dåliga löneavtal. Teoretiskt ska även lönesänkningar kunna förekomma i ett företagsanpassat system."

Det förklarar varför SAF och Industriförbundet [som nu fusionerats till Svensk Näringsliv] satsade hundratals miljoner kronor för ett ja till EMU i folkomröstningen 2003. Det var politiska vinster som hägrade.

EU-kommissionens förslag om decentraliserad lönebildning borde föranleda LO, TCO och Saco att ompröva inställningen till EU, eller i vart fall ta avstånd från ett svenskt medlemskap i EU:s valutaunion, EMU.

Eva-Britt Svensson

Polskt åkeri prövas i tingsrätten

Olagliga transporter på svenska vägar ska prövas i Västerås tingsrätt. Åtalet gäller ett polskt åkeri som har kört inrikestrafik åt ICA i Sverige i strid mot EU:s regler. Det polska åkeriet är ett helägt dotterföretag till danska åkerijätten Frode Laursen.

EU-reglerna tillåter att utländska åkerier gör tre inrikeskörningar i Sverige på en vecka i anslutning till en körning till Sverige från ett annat EU-land. Den regeln överträds regelbundet, men risken för upptäckt är minimal.

Och svenska åkerier med kollektivavtal kan inte konkurrera med polska åkerier med löner på 2.400 kronor i månaden.

Kenny ny irländsk premiärminister

Enda Kenny, ledare för högerpartiet Fine Gael, är numera Irlands nya premiärminister. Han fick stöd i en parlamentsomröstning den 9 mars, och har därmed med mandat för att försöka omförhandla villkoren för det illa omtyckta krispaket som EU och IMF påtvingat Irland. Framför allt är det en ränta på 5,8 procent som väckt irländarnas ilska.

Matutdelning får svensk kritik

EU-kommissionen vill kunna dela ut livsmedel till fattiga personer genom att ta av interventionslagren eller köpa. Förslaget presenteras som en jordbrukspolitisk åtgärd och ingår i den nya förordning, anpassad till Lissabonfördraget, som ska reglera jordbruksmarknaderna.

Sverige har redan kritiserat förslaget och ifrågasatt att jordbrukspolitikens mål utvidgas till att omfatta socialpolitiska insatser, vilket är en nationell angelägenhet enligt EU:s "närhetsprincip". Riksdagen har beslutat att återigen framföra Sveriges kritik i ett så kallat motiverat yttrande till EU-kommissionen, EU-parlamentet och EU:s ministerråd.

Förlust i EU-nämnden gav nedlagd röst i EU

Hillevi Engström [m] lade ned sin röst när EU:s arbetsmarknadsministrar beslutade om två rapporter som ska vara underlag inför EU-toppmötet i

slutet av mars då EU:s så kallade tillväxtstrategi EU 2020 ska följas upp. Att regeringen lade ner sin röst beror på att oppositionen i riksdagens EU-nämnd fick igenom att arbetsmarknadsministern skulle kräva tillägg som skyddar kollektivavtalen och hindrar social dumpning.

– Det är viktigt eftersom vi vill att Sverige ska konkurrera med kompetens och inte med låga löner, säger Marie Granlund, Socialdemokraternas talesperson i EU-frågor.

Frontex ska hjälpa Italien att stoppa båtflyktingar

Italien har sökt hjälp från EU med att hantera flyktingströmmen från Nordafrika. EU:s gränsbevakningsmyndighet Frontex har antagit uppdraget.

Bland annat ska Frontex utreda vilka flyktingarna är och hur de kommit till den lilla italienska ön Lampedusa.

– Vi identifierar människorna och letar efter uppgifter som kan användas i brottsutredningar och för våra riskanalyser. Det är kärnan i att förbereda avvisningsprocesserna, säger Michal Parzyszek, Frontex talesperson.

Fortsatt väntan på Schengen

Bulgarien och Rumänien får vänta ett tag till för att komma med i Schengen. Det blev resultatet av ministerrådets möte den 24 februari.

Enligt planen skulle Bulgarien och Rumänien ansluta sig till Schengen i mars 2011 och därmed ta bort gränskontrollerna till grannländerna i EU. Men Bulgarien har ännu inte uppfyllt alla krav som ställs för deltagande, medan Rumänien klarat den tekniska utvärderingen. I utvärderingen ingår bland annat hur polissamarbetet och gränskontrollen vid yttre gräns fungerar. Något nytt datum för anslutningen är inte satt.

EU-dom kan förändra VM-rättigheterna

EU-domstolen vill förbjuda betalkanaler att sända stora idrottsevenemang, som till exempel fotbolls-VM.

Allt för att så många som möjligt ska kunna se turneringarna.

– Det är ingenting jag upprörts över eller sett som något hot. Här i Sverige

är det väldigt svårt att tänka sig att VM eller EM skulle gå i en betalkanal, säger förbundsordföranden Lars-Åke Lagrell, till TV4:s Fotbollskanalen.

Ny lag om företagsråd

Lagen om europeiska företagsråd ersätts av en ny lag med samma namn när Sverige ska genomföra ett EU-direktiv. Lagen gäller anställdas rätt till information och samråd i företag som finns i EES-länder och har minst 1.000 anställda.

I sak är det inga större ändringar, men regeringen bedömer efter att ha hört arbetsmarknadens parter att det är bättre att lagstifta om reglerna än att försöka införliva dem i kollektivavtal. Regeringen föreslår att lagen ska träda i kraft den 6 juni 2011.

Miljögifter i leksaker polisanmäls

Av 79 undersökta eldrivna leksaker som undersöktes innehöll 17 för höga halter bly. Kemikalieinspektionen polisanmäler nu nio importföretag för brott mot EU:s regler. Blyet fanns främst i lödning till kretskort och i kablar inuti leksakerna. Halterna bedöms inte innebära någon direkt hälsofara.

Ökad vapenexport från Sverige

Förra året ökade den svenska exporten av försvarsmateriel med en procent. Exporten uppgick till 13,7 miljarder kronor. Det framgår av den årliga redovisningen från Inspektionen för strategiska produkter, ISP.

Liksom tidigare år går en stor del av exporten till EU-länderna. Andra stora mottagare av svenskt försvarsmateriel är Pakistan, USA och Sydafrika.

Handelshinder ska rivas

Olika former av handelshinder medför att EU går miste om export värd omkring 100 miljarder euro. Därför är ett undanröjande av den här typen av hinder högsta prioritet, enligt EU-kommissionen.

En rapport från kommissionen pekar ut handelshindrens i EU:s viktigaste handelsländer som Kina, Indien, USA, Japan och Ryssland. Över 20 olika handelshinder har identifierats, exempelvis USA:s "Buy American"-policy och Rysslands nya investeringslagar.